

Jacob Vestergaard
løgtingsmaður
vegna Fólkaplokkinn

Løgtingið

Løgtingsmál nr. 24/2018: Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um ræði á málum og málsøkjum (Yvirtøka av málsøkinum kort- og landmátingarmyndugleiki)

Uppskot

til

Løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um ræði á málum og málsøkjum
(Yvirtøka av málsøkinum kort- og landmátingarmyndugleiki)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 41 frá 10. mai 2006 um ræði á málum og málsøkjum, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 69 frá 29. mai 2017, verður § 1, stk. 2, nr. 9 strikað.

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi 1. juli 2019.

Kap. 1. Almennar viðmerkingar

Endamálið við hesum lógaruppskoti er formliga at yvirtaka málsøkið kort- og landmátingarmyndugleiki sum føroyskt sermál. Við uppskotinum taka føroyskir myndugleikar lóggávvaldið og úttinnandi valdið á málsøkinum kort- og landmátingarmyndugleiki.

Ein kort- og landmátingarmyndugleiki hevur í stuttum almennu ábyrgdina og uppgávuna at gera geodetiskar uppmátningar og topografiska kortlegging. Í hesum liggur eisini:

- at áseta fyrissett mál ella ein felags standard fyri landafrøðiligar mátingar í Føroyum
- at fyriskipa regluligar loftmyndatøkur yvir landið
- at gera lendismyndil fyri landið, og
- at gera myndakort av Føroyum

Kort- og landmátingarmyndugleikin fevnir ikki um sjókort og sjómátingar, sum eru at rokna sum serstakt málsøki, sí § 1, stk. 2, nr. 18 í lógini um ræði á málum og málsøkjum við seinni broytingum.

Fólkaplokkurin ynskir at yvirtaka økið fyri at seta ferð á og skapa betri fortreytir fyri menning og nýskapandi tiltøkum á kortøkinum. Við yvirtøkuni verður sjøtul settur á eina tilgongd, hvørs endamál er áhaldandi at dagføra grundleggjandi korttilfar, sum eftir fáum árum skal

verða tókt hjá almennum sum privatum at brúka ókeypiss. Hetta fer at rudda slóð fyri effektivisering innan almenna og privata umsiting og skapar móguleikar fyri nýhugsan og menning av nýggjum vørum og tænastrum innan tað privata eins og tað almenna.

Kort- og landmáttingarmyndugleikin verður heimilaður Umhvørvisstovuni. Ein orsök er, at Umhvørvisstovan hevur drúgvar royndir við at gera kort úr loftmyndum. Í 1985 fekk Matrikulstovan sítt fyrsta kortleggingartól, har kort verða gjørd úr loftmyndum, og í hesi 32 árinu eru flest øll teknisk grundkort og myndakort framleidd á stovninum. Ein onnur orsök er, at Umhvørvisstovan umsitur onnur nærskyld myndugleikaøki og hevur ment ymsar talgildar skráir, sum eftir ætlan skulu flættast saman á ymsan hátt og síðan latast upp til fría nýtslu. Tí verður mett skilabest, at tað verður Umhvørvisstovan, sum fær ábyrgdina av kortmyndugleikanum, kortgerðini og rakstrinum hesum viðvíkjandi.

Kort- og landmáttingarøkið er í dag stýrt av hesum donsku lógunum, sum eru lýstar í Føroyum:

- Lov nr. 82 af 31. marts 1928 om Geodætisk Institut
- Lov nr. 318 af 16. december 1931 angående Geodætisk Instituts trigonometriske stationer m.v.

Eisini eru nakrar kunngerðir lýstar við heimild í nevndu lógum. Eftir ætlan verða donsku lógirnar avloystar av føroyskum lógum skjótast gjørligt eftir, at yvirtøkan er framd. Lógaruppskotini eru gjørd.

Geodatastyrelsen eitur danski myndugleikin, sum higartil formliga hevur umsitið kort- og landmáttingarøkið fyri Føroyar.

Kap. 2. Avleiðingar av uppskotinum

Sjálv yvirtøkan kostar ikki landskassanum tað stóra. Danski umhvørvismálaráðharrin hevur í einum fyrispurningi á Fólkatíngi í januar 2014 upplýst, at danir bert hava brúkt umleið 100.000 kr. um árið til økið og hava samstundis eisini havt inntøkur á umleið 100.000 kr. árliga í sambandi við sølu av prentaðum kortum.

Ætlanin er at uppraðfesta økið. Tí verður tað yvirtikið. Uppraðfestingin fevnir serliga um talgilding og frígeving av grunddátum til almenna nýtslu. Henda nýmótansgerð fer at elva til, at almennir stovnar og myndugleikar, kommunur, privatar fyrítøkur og tænastruvinnur fáa ein bíligari rakstur, tí tey ikki skulu gjalda fyri atgongd til ymsar talgildar grundupplýsingar, sum longu eru framleiddar til almennar grundskráir. Sum dømi um skráir kunnu nevast adressuskráin, landsfólkayvirlitið, matrikkulkortið og tinglýsingarskráin. Men samstundis verður tað tó dýrari hjá Umhvørvisstovuni, tí stovan fær ábyrgdina av at framleiða talgildar dátur og telduskráir, sum almenningurin so frítt kann brúka.

Meirútreiðslurnar hjá Umhvørvisstovuni, sum standast av, at kortmyndugleikin verður yvirtikin, og at kortini verða gjørd atkomulig og ókeypis hjá øllum brúkarum, verða spardar aftur aðrastaðni í almennu skipanini.

Árligu rakstrarútreiðslurnar hjá Umhvørvisstovuni eru mettar til 1,5 mió. kr.

Serligar viðmerkingar

Til § 1

Við hesi grein verður yvirtøkan framd.

Til § 2

Av tí at samráðingar eru millum Umhvørvisstovuna og danska Geodatastyrelsen um at skipa og flyta gamlar kortdátur til Føroya og at gera avtalu um fakligt samstarv fyrstu árin, verður gildiskomudagurin settur til 1. juli 2019, tá fyrireikingarnar væntandi eru komnar undir land ella lidnar.

Á Løgtingi, 19. september 2018

Jacob Vestergaard